

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Reiectis aliis Thomistica sententia adstruitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

7. *Quomodo SS. PP. intelligant vocem instrumenti.*
 8. *Quomodo causa principalis per propriam virtutem operetur.*
 9. *Quomodo intellectus agat ut elevatus.*
 10. *Qualis sit virtus radicalis ad eliciendam visionem?*
 11. *Sufficit ad actum vitalem, ut sit à principio intrinseco remotè.*

§. I.

Rejctis aliis Thomistica sententia statuitur.

1. **A** Nequorum quorundam opinio fuit, intellectum beati in visione, sicut & lumen gloriæ otiosum desiderare, & absque activo influxu passivè Divinam essentiam & intellectionem in se recipere, eaque increatâ visione DEI videntem denominari. Contra quos ex illo Joa. 17. *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te &c.* communiter Theologorum hic, tum in 1. 2. deducunt, visionem beatorum, non esse actum visionis increatæ & Divinæ, cum alioquin neque cognitio, neque vita beatorum rectè diceretur. Nominale sentiebant, visionem quidem esse actum creatum ipsius videntis, qui tamen à solo DEO ex intellectu videntis educeretur, intellectu & lumine gloriæ nihil activitatis ad ipsum conferente. Nec minus ista sententia communiter rejicitur, quippe quæ non vitali sed mortuo quodam modo visionem in intellectu poneret, hoc ipso S. Script. textui contraria.

2. Certum igitur inter Theologos est, visionem esse actum vitalem ab intellectu beati effectivè procedentem. Quod ipsum tamen diversimode explicatur. Quidam dicunt, adæquatam principium visionis esse solum lumen gloriæ, intellectu se habente per modum subjecti deferentis.

Secunda, quam habet Salas 1. 2. tract. 2. disp. 7. se. 5. & Franc. de Lugo disp. 12. c. 4. dicit, intellectum per suam naturalem virtutem, ut associatam lumini gloriæ, immediatè & partialiter influere in visionem.

At tertio Suarez to. 3. puncto 1. disp. 22. Se. 1. negat hæc efficiaci naturali, docet intellectum per potentiam obedientialem proximè activam instrumentaliter concurrere ad eliciendam clarâ visionem.

Quartò Thomistæ, quamvis in modo loquendi subinde diversi, in commune affirmant, è lumine gloriæ, tanquam virtute proxima adæquata, & ex intellectu tanquam virtute remota radicali (quam Godoyus etiam appellat proximam in ratione potentia) constitui unum adæquatam principium non instrumentaliter, sed principaliter, non per duos parciales, sed unum indivisibilem influxum producentem actum visionis.

3. **CONCLUSIO. I.** *Intellectus in visione activè influat.* Probatum primò ex Tridentino, ubi Sess. 6. can. 4. dicit, quòd liberum arbitrium non morè passivè, sed activè se habeat in ordine ad actus supernaturales; ergo idem dicendum de intellectu; cum pat sit ratio.

Probatum secundò ex S. Th. a. 5. ad 1. dicente, quòd intellectus fiat potens ad intelligendum, per modum, quo potentia fit potens ad operandum per habitum; sed utique potentia cum habitu concurrat activè ad operandum: ergo & intellectus cum lumine gloriæ.

Probatum tertio ratione. Actus intrinsecè vitalis debet procedere à principio propriè vitali, ut quod: sed nisi intellectus activè influeret, visio non procederet à principio vitali ut quod: quia lumen gloriæ se solo est qualitas ab extrinseco infusa, neque fluit ex natura videntis tanquam principio vitæ radicali, adeoque ut sic non est vitale ut quod: sed nec anima posset per solum lumen gloriæ vitaliter ut quod operari: siquidem ipsa non immediatè recipit lumen gloriæ, nec nisi mediantibus suis potentiis operatur: ergo necesse est, ut etiam ipse intellectus activè influat.

CONCLUSIO II. *Intellectus non ut causa instrumentalis, sed ut principalis influat in visionem beatificam, quatenus intra proprium objectum confortatur & elevatur per lumen gloriæ.* Ita communis Thomistarum contra Suarez,

Probatum. De ratione causæ vitalis est, ut perficiatur à proprio actu vitali intra gradum vitæ proprium & adæquatam objectum, sed intellectus est causa vitalis visionis: ergo est de ratione ipsius, ut perficiatur à visione intra proprium vitæ gradum, atque objectum adæquatam: atqui istud causæ tantum principali, non instrumentali convenire potest: ergo intellectus principaliter non instrumentaliter influat in visionem. major videtur certa: nam ideo actus vitalis est à principio vitæ conjuncto, quia perficit intrinsecè ipsum principium, à quo procedit: sed non perficeret, nisi illud circa objectum adæquatam, à quo specificatur, & quod est finis ipsius intrinsecus, perficeret, ideo si v. g. oculus corporeus instrumentaliter assumeretur ad producendam aliquam cognitionem, non ideo illam modo vitali, sed modo non vitali produceret; quia illa cognitio non perficeret oculum intra proprium objectum & gradum vitæ.

Subsumptum quoque probatur. De essentia instrumenti est, agere, ut motum ab extrinseco movente, & applicari ab eodem ad finem & objectum non ipsi instrumento, sed causæ principali proprium, adeoque excedentem adæquatam spheram suæ activitatis, qua de causa id, à quo primò incipit motus & actio, non est instrumentum, sed causa principalis. Unde S. D. 3. p. q. 62. a. 4. in c. *instrumentum non operatur, nisi in quantum est motum à principali agente, quod per se operatur.* Et 3. contra gentes c. 12. *quod ab altero tantum agitur, rationem instrumenti habet, quod verò per se agit, habet rationem causæ principalis agentis:* atqui, ut dictum, causa vitalis non extra limites suæ spheræ & objecti extrinseco agenti defertur; sed intra proprium objectum vitaliter à suo actu perficitur: & sic etiam intellectus DEUM videns in suo esse vitæque intelligibili vel maximè per divinæ essentia visionem perficitur: neque per lumen gloriæ subordinatur alicui extrinseco agenti; non enim per beatificam visionem se DEUS, sed ipsimet Beati DEUM vident;

vident; intellectus quoque per visionem extra latitudinem entis intelligibilis ne utiquam evagatur, sed perficitur & confortatur intra latitudinem entis & veri intelligibilis, adeoque de ratione causæ vitalis, & consequenter intellectus videntis DEUM est, esse causam principalem sui actus.

Confirmatur primò. Instrumentum non ab intrinseco movetur ad actionem instrumentariam: intellectus ab intrinseco movetur ad visionem: ergo non est instrumentum ipsius. Secundò. Per lumen gloriæ intellectus collocatur permanentemente in gradu intellectualitatis divinæ, ut visio quasi connaturaliter ab ipso procedat: e contra virtus instrumentaria solet esse transiens: ergo intellectus per lumen gloriæ instrumentaliter non operatur.

6. CONCLUSIO III. *Intellectus & lumen gloriæ non concurrunt ad visionem per modum duarum causarum partialium, ita ut visioni quoad vitalitatem intellectus, quoad supernaturalitatem respondeat lumen gloriæ: sed influunt per modum unius indivisibilis principii adequati: ita ut intellectus se habeat tanquam virtus radicalis & remota; lumen autem gloriæ tanquam virtus proxima videndi DEUM.*

Ratio est primò. Quando nihil est in effectu divisibile & assignabile, quod potius ab hoc, quam alio principio procedat, tunc effectus indivisibiliter procedit ab utroque simul sumpto, tanquam ab uno totali principio; sed in visione nihil est divisibile & assignabile, quod soli intellectui, vel lumini gloriæ debeatur: ergo clara DEI visio ab intellectu elevato per lumen gloriæ tanquam ab uno indivisibili adequato principio procedit. Minor probatur: perfectiones visionis sunt vitalis intelligibilis & supernaturalis; sed istæ non sunt separabiles, aut diversis principiis seorsum assignabiles. ergo minor rursus probatur: nam tunc sunt separabiles, quando vitalitas visionis est indivisibiliter supernaturalis, & supernaturalitas est vitalis: sed ita se res habet in visione, ergo.

Ratio est secundò. Si intellectus partialiter influeret in visionem, quatenus est intellectus vitalis, non instrumentaliter, sed principaliter per potentiam naturalem, non obedientialem influeret. consequens est contra adversarios, ergo. Sequela probatur: quia vitalitas intelligibilis non est extra limites activitatis intellectualis, sed continetur intra nativas vires ipsius. Superest ergo, ut sicut visio est indivisibiliter actus vitæ supernaturalis; ita etiam indivisibiliter procedat à principio vitali supernaturali, quod est intellectus elevatus per lumen gloriæ.

§. II.

Solvuntur objectiones.

7. **O**bjicies primò, authorit. SS. PP. qui liberum arbitrium solent appellare instrumentum divinæ gratiæ. Et S. Doct. qui 2. 2. q. 173. a. 4. dicit, mentem Prophetæ à Spiritu S. moveri sicut instrumentum: ergo à pari idem dicendum de intellectu videntis DEUM.

Responder S. Doct. q. 24. de ver. a. 1. ad 5. sui Sanctorumque PP. luculentus interpres, vo-

cem instrumenti laiori & minus propria significatione ibi accipi. ait enim: *magis communiter instrumentum dicitur, quidquid est movens ab alio movetur, sive sit in ipso principio sui movens sive non: quæ ratione omnes creatura dici possunt instrumenta DEI, quia moventur ut mota à primo movente.* Ad rationem vero instrumenti proprie dicti requiritur, ut motus alterius causa sit ipsi rota ratio agendi, quod non reperitur in presenti.

Objicies secundò. Causa principalis per propriam virtutem operatur, non alienam: sed intellectus concurret ad visionem non per propriam virtutem, sed alienam.

Resp. causa principalis operatur per propriam virtutem, hoc est, quæ sit perfectiva ipsius intra proprium objectum, concedo; quæ tantum sit ex propriis principiis, nego. Sed intellectus dicit visionem per virtutem alienam, hoc est, extrinsecus infusam concedo; non perfectivam sui intra rationem proprii objecti, nego minorem & consequentiam.

Objicies tertio. Causa quæ agit, ut elevata ad producendum effectum proprias vires excedentem, est instrumentum: sed ita se habet intellectus in visione, ergo.

Resp. primò. Instrumentum est, quod agit ut elevatum ultra limites proprii objecti, concedo; intra illas, nego. Secundò. Agit ut elevatum; ita ut elevatio sit ipsi tota ratio agendi tam remota quam proxima, conc. solum proxima, nego. Sed ratio agendi tantum proxima est lumen gloriæ, conc. tam proxima quam remota, nego minorem & consequentiam. Et ita visio beatifica excedit virtutem intellectus proximam, nego; remotam & radicalem, concedo.

Si dicas: Hæc ipsa virtus radicalis nil aliud est, quam potentia obedientialis, quæ rem non extrahit à ratione instrumenti. Resp. esse potentiam obedientialem vitalem & mediata activam, non potentiam obedientialem nec mediata nec immediate activam, & passivam tantum. ista constituit actionem instrumentalem; illa principalem.

Ratio diversitatis est: quod potentia vitalis obedientialis elevatur per virtutem completam, in ordine ad actus proprios intra proprium adequatum objectum elicendos, quæ de causa immediate formam perfectivam, & hæc mediante obedientialiter respicit actus supernaturales. E contra potentia obedientialis merè passiva tantum elevatur, per virtutem incompletam, ut sua operatione causæ principali deserviat ultra proprium finem & objectum.

Objicies quartò. Actus vitalis quæ talis debet provenire à principio intrinseco, non extrinseco: sed lumen gloriæ est principium extrinsecum; ergo actus vitalis visionis ratione suæ vitalitatis non à lumine gloriæ, sed ab intellectu provenit.

Resp. Actus vitalis quæ talis debet provenire à principio intrinseco, vel proximè, vel remotè, conc. semper proximè nego. ergo ratione suæ vitalitatis non potest esse à lumine gloriæ, remotè tanquam à virtute radicali & elevabili, conc. proximè, & tanquam à virtute elevante, sic nego.

Sed